

Biserica „Sfântul Anton”-Curtea Veche, darul ctitorilor pentru urmași

În apropiere de Piața Unirii, lângă ruinele fostei Curți Domnești, se înalță silueta impunătoare a Bisericii „Sfântul Anton”-Curtea Veche, în care s-au rugat Mihai Viteazul, Matei Basarab, Ștefan Cantacuzino sau Sfântul Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu. Istoria bogată a acestui locaș de rugăciune din centrul istoric al Capitalei este legată de evlavie și credința ctitorilor, mai ales ale domnitorilor care au contribuit la refacerea și înfrumusețarea lui.

Biserica Domnească cu hramul Bunei Vestiri a fost construită în timpul celei de-a doua domnii a lui Mircea Ciobanul (1558-1559), fiind terminată și zugrăvită de urmașul său, Petru (Pătrașcu) cel Tânăr (1559-1568). Paternitatea lui Mircea Ciobanul asupra locașului, confirmată de un document din 13 mai 1563, este dovedită și de tabloul votiv al domnitorului și al Doamnei Chiajna, aflat pe latura nordică a bisericii.

Părintele paroh Gheorghe Zaharia amintește faptul că biserica nu a trebuit să reziste doar calamităților naturale, ci și distrugerilor provocate de invadatori:

„Datorită amplasamentului său, în cadrul Curții Domnești, biserica a fost ținta prădătorilor care atacau capitala Țării Românești. Curtea își puneă la adăpost valorile. Biserica nu putea ascunde cele necesare cultului, de cele mai multe ori obiecte valoroase dăruite de domnitori, ele rămânând pradă cotorpitorilor. Astfel se explică faptul că biserica nu beneficiază de foarte multe obiecte de valoare pe care le-a avut în trecut”.

Prima modificare importantă a locașului a avut loc în timpul lui Ștefan Cantacuzino (1714-1716): „Inițial, locașul era prevăzut doar cu partea de naos, iar partea de pronaos era un pridvor mare. Domnitorul a hotărât dărâmarea peretelui de la intrare și închiderea cu zid a pridvorului, măbind considerabil suprafața bisericii. În plus, el a refăcut și pictura și a restaurat catapeteasma”, ne arată părintele paroh.

Importanța bisericii a scăzut după mutarea reședinței domnești la noua curte de lângă Mănăstirea Mihai Vodă, în timpul lui Alexandru Ipsilanti. De aceea, la începutul secolului al 19-lea, în ciuda unor lucrări de întreținere, locașul era departe de strălucirea de altădată. Mai mult, incendiul din 1847, care a mistuit atunci numeroase clădiri din centrul Capitalei, a afectat și fosta Biserică Domnească.

Sfântul Cuvios Antonie cel Mare devine ocrotitor al locașului

Lucrările executate după acest incendiu au schimbat aspectul exterior al monumentului, care a devenit neogotic. Toată cărămida aparentă a fost astupată cu tencuială, s-au ridicat stâlpi aparenți pe laturile bisericii, iar la intrare s-a făcut un mic pridvor. La interior a fost executată o nouă pictură, deoarece fresca din 1715 fusese afectată de incendiu și s-a ridicat o nouă catapeteasmă. După încheierea lucrărilor, la 22 martie 1852, a avut loc târnosirea bisericii. Tot în acest context a fost adusă în locașul de rugăciune și icoana Sfântului Cuvios Antonie cel Mare, păstrată intactă în mod miraculos după ce bisericuța care o adăpostea a fost mistuită în întregime de marele incendiu, Biserica Domnească primindu-l pe sihastrul egiptean ca ocrotitor spiritual.

Revenirea la aspectul inițial sub supravegherea lui Nicolae Iorga

O nouă restaurare a bisericii a fost executată între anii 1928 și 1935 de arhitectul Horia Teodora. Această lucrare, supra-vegheată de Nicolae Iorga, a avut marele merit de a fi redat monumentului aproape întru totul înfățișarea și strălucirea de la început. Soclul, succesiunea de ocnite de la partea superioară, contraforturile, cornișa, acoperișul și turla au căpătat forma și frumusețea lor inițială. Cele mai multe dintre adăugirile străine arhitecturii originale, făcute de-a lungul veacurilor, au fost îndepărtate. A fost desfăcut stratul gros de tencuială de factură neogotică

care acoperea fațadele, dându-se la iveală înfățișarea bisericii din secolul al 16-lea. În același context au fost construite o nouă clopotniță și două imobile, care au servit drept case parohiale pentru slujitorii bisericii, iar în prezent ca muzeu parohial și centru social.

După cutremurul din anul 1977 a fost nevoie de noi lucrări pentru repararea bisericii: s-au consolidat turla și clopotnița, s-a reînnoit în parte portalul și s-au schimbat treptele de la intrare. La interior, a fost restaurată pictura din 1852 de pictorița Virginia Videa, care a pictat din nou și turla.

Ample lucrări de punere în valoare a ansamblului arhitectonic

Din 2007, la inițiativa părintelui paroh Gheorghe Zaharia, au fost demarate ample lucrări de restaurare a întregului ansamblu arhitectonic. În anul 2007 a fost restaurată pictura bisericii, iar în anul 2008 a fost restaurată catapeteasma. În același an, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a acordat Bisericii „Sfântul Anton”-Curtea Veche statutul de Paraclis Patriarhal. Un an mai târziu a fost amenajat muzeul parohial. Ulterior s-a intervenit la exteriorul bisericii, desfășurându-se lucrări pentru consolidarea și restaurarea exterioară a acesteia, precum și a clopotniței și a imobilului ce găzduiește muzeul parohial.

Din anul 2017, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și prin eforturile părintelui paroh, a fost așezat permanent pentru cinstire în Biserica Domnească un fragment din moaștele Sfântului Cuvios Antonie cel Mare, de la biserica abației Saint-Antoine-l’Abbaye, din localitatea L’Abbaye de Saint-Antoine, de lângă orașul francez Grenoble.

Mărturie peste timp a filantropiei românești

În prezent, Biserica „Sfântul Anton”-Curtea Veche este o oază de liniștire duhovnicească în agitația centrului Bucureștilor. Locașul de rugăciune este mărturia peste timp a generozității domnitorilor și ctitorilor din toate timpurile, care s-au preocupat de refacerea și înfrumusețarea bisericii, dar mai ales de dănuirea acesteia în contextul vremurilor grele pe care le-a înfruntat. În acest sens, părintele Gheorghe Zaharia, parohul bisericii, ne-a mărturisit că „de-a lungul timpului s-au găsit oameni cu credință și cu dragoste de Dumnezeu, cu dorința de a conserva ce au primit de la înaintași, dar și cu dorința de a lăsa posterității spații sacre, unde credincioșii să poată veni să se întâlnească cu Dumnezeu”.

De asemenea, muzeul parohial, prin exponatele sale, dă mărturie cu privire la vechimea bisericii, dar și la dărnicia domnitorilor care i-au călcat pragul. Din păcate, năvălirea în mai multe rânduri a turcilor și tătarilor nu a făcut posibilă

expunerea mai multor obiecte de la începuturile sale. Cele mai vechi expunate din muzeu sunt o icoană a Sfintei Treimi, care a făcut parte din catapeteasma ridicată la restaurarea din 1715, și o anaforniță donată de Sfântul Constantin Brâncoveanu.

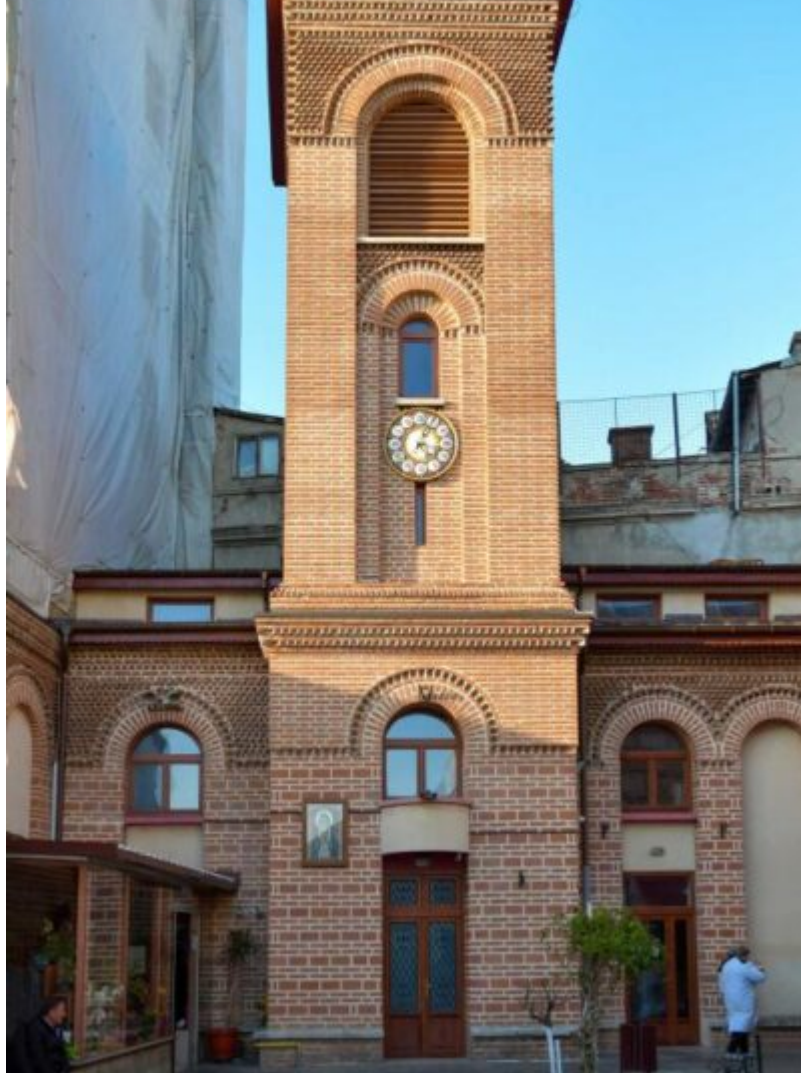
Icoana și moaștele sfântului ocrotitor, mângâiere pentru credincioși

Acum, poate mai mult decât oricând, în ctitoria domnitorului Mircea Ciobanu, care și-a recăpătat strălucirea de odinioară, Sfântul Antonie cel Mare binecuvântează pe cei care vin să îi ceară ajutorul, prin sfintele sale moaște și prin sfânta sa icoană. Acest lucru se datorează în special ctitorilor care au dorit nu doar să repare sau să înfrumusețeze locașul sfânt, ci să îl transmită și generațiilor viitoare. În acest sens, părintele Gheorghe Zaharia ne-a spus că „la fiecare moment de cumpănă din istoria acestei biserici s-au găsit ctitori care au manifestat un interes deosebit nu neapărat pentru îmbunătățirea locașului, ci mai ales pentru păstrarea lui în forma și starea inițială, pentru cei care vor dori, peste secole, să vină și să aducă aici slavă lui Dumnezeu”.

În curtea bisericii parcă timpul a rămas pe loc. Dovadă a trecerii anilor mai sunt doar ruinele Curții Domnești, din care a făcut parte și Biserica Sfântului Antonie cel Mare. Din acest motiv, ea rămâne unul dintre cele mai vizitate obiective din Capitală. Cu privire la acest aspect, părintele paroh a subliniat faptul că „Biserica «Sfântul Antonie cel Mare» a fost întotdeauna apreciată de credincioși. De asemenea, turiștii, mai ales cei străini, rămân uimiți de frumusețea sa. Aproape zilnic găsim grupuri în curtea bisericii, care nu pot rezista tentației de a face măcar o fotografie. Biserica în sine e frumoasă, chiar și fără ultimele lucrări de restaurare, dar e la fel de adevărat că după finalizarea acestora ea are o altă lumină. Eu mereu am avut credința că oricine primește ceva în dar din partea înaintașilor, cum am primit noi biserica de la cei dinaintea noastră, este dator nu doar să îl mențină în starea în care l-a primit, ci să-l dăruiască urmașilor într-o stare mult mai bună”, încheie părintele paroh Gheorghe Zaharia.

ziarullumina.ro